

УДК 33

«ЗЕЛЕНІ» ІННОВАЦІЇ ЯК ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Аспірант В.В. Дима

Науковий керівник доцент В.В. Мороз

Національна академія державного управління при Президентові України

Ключові слова: зелені інновації, зелена економіка, екологізація.

Сучасна модель економічного розвитку світової спільноти ґрунтується на концепції «зеленої» економіки як способу досягнення сталого, збалансованого розвитку суспільства. Україна також не залишилася осторонь цих процесів: у рамках прийнятого стратегічного курсу на «зелену» економіку схвалено ряд важливих документів, що визначають загальні зобов'язання та напрями дій.

Політика екологізації економіки України є інструментом модернізації та залучення нових технологій, що дозволить створити нові робочі місця і зменшити негативний вплив на довкілля. Саме впровадження механізмів «зеленої» економіки може стати інструментом перерозподілу капіталів із старих низько технологічних та ресурсоємних виробництв в нові високотехнологічні галузі, нові продукти експорту до країн ЄС. Індустріальна економіка України, сформована в складі колишнього СРСР потребує модернізації з використанням нових «зелених» інновацій. Розвиток «зеленої» економіки може забезпечити як ресурсну незалежність так і нові робочі місця за умов зменшення рівня негативного впливу на навколишнє природне середовище. Енергетична залежність України від поставок органічного палива складає близько 60 %. Ступінь зносу основних засобів в українській економіці досягла 74,9 %, а в системі транспорту та зв'язку - 94,4 %. У гірничодобувній галузі знос основних засобів склав 47,8 %, в обробній галузі - 66,8 %, в енергетиці - 60,7 %, у рибальстві - 54,2 %, будівельній сфері - 50,1 %. В цілому по всій українській промисловості – 63 %. Стан земельних ресурсів України близький до критичного. Поширені процеси деградації земель, ерозія ґрунтів охоплює 57 % території. Щорічно Економічний збиток від ерозії вже перевищує \$ 10 млрд. на рік [1].

Згідно Закону України «Про інноваційну діяльність», інновації – це новостворені і вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і соціальної сфери.

Таким чином, «зеленими» інноваціями можуть бути названі будь-які інновації, що призводять до зниження впливу на навколишнє середовище, створення нових товарів, систем, процесів і програм з мінімальним використанням природних ресурсів і мінімальними викидами отруйних речовин. Фахівці ОЕСР відмічають, що еко-інновації загалом є подібними до інших типів інновацій, але мають дві важливі відмінності: результатом їхнього запровадження є зменшення екологічного впливу незалежно від того, передбачався такий вплив чи ні; масштаб впливу може виходити за звичні межі інноваційних організацій, допускаючи значні зміни соціокультурних норм і інституціональних структур [3].

Зростаючі очікування породжують і зростаючі вимоги до державної політики сприяння еко-інноваціям, проте їх можливості тривалий час недооцінювалися, а сама концепція обмежувалася здебільшого рамками технологічних інновацій в процесах виробництва екологічних товарів і послуг. Натомість практикою розвинутих країн доведено, що «зелені» інновації здійснюються в усіх секторах, які зумовлюють

системні зміни, що стосуються ресурсоефективної і безпечної для довкілля. В Україні, де бар'єри на шляху інноваційної діяльності високі, попит на інновації і на чисте довкілля низькі, а ціни на ресурси не стимулюють ресурсозбереження і винахідливість, еко-інноваціям складно знаходити поширення без чітко визначених пріоритетів і засобів їхньої підтримки з боку держави.

Складність впровадження інновацій в тому, що основні інвестиції в зелені технології відбуваються за рахунок дотацій з боку держави, які потім підхоплюються на рівні бізнесу і підприємництва. Проте допомога бізнесу залежить від попиту на ринку, який безумовно зараз зростає. Зелені технології вигідні, попит в зеленому секторі постійно зростає, не тільки завдяки тому, що зелені технології знижують тиск на навколишнє середовище і ризик глобального потепління, а й завдяки виробникам, все більш ефективно і відповідально створюють свою продукцію. Варто також відзначити високий рівень соціальної відповідальності компаній, що займаються розробкою еко-технологій, що дозволяє підвищити конкурентоспроможність і лідерство, що відображається на фінансових результатах.

Галузі, що активно використовують «зелені» інновації та відносяться до сектору чистих технологій:

- відновлювальна енергетика, енергоефективні рішення і розумні мережі;
- альтернативний транспорт і управління водними ресурсами;
- переробка відходів;
- зелене будівництво.

Зважаючи на інноваційний характер концепції «зеленої» економіки, під час формулювання та реалізації відповідних стратегій регіонального розвитку слід виходити з найголовніших проблем розвитку регіону та потенціалу реалізації екологічно-орієнтованих інновацій, здатних забезпечити їх ефективне вирішення. Залежно від рівня розвитку екоінноваційного потенціалу як стратегія регіонального розвитку може бути обрана стратегія адаптації інноваційних процесів до цілей «зеленої» економіки; стратегія розвитку «зелених» моделей виробництва та споживання в окремих галузях регіонального господарського комплексу; стратегія «зеленого», сталого розвитку регіону [2].

Отже, при розумному використанні еко-інновації можуть бути не тільки інструментом для відновлення та збереження природних ресурсів, а також можуть бути вкрай ефективним, новим і що важливо безпечним інструментом, що сприяє підвищенню рівня конкурентоспроможності та економічного добробуту України в цілому.

ЛІТЕРАТУРА

1. Державна політика сталого розвитку на засадах «зеленої» економіки. Аналітична записка / Національний інститут стратегічних досліджень. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/1237/>
2. Чмир, О. С. Розроблення Концепції державної політики розвитку «зеленої» економіки в Україні : матеріали доповіді [Електронний ресурс] / О. С. Чмир // Науково-дослідний економічний інститут Мінекономрозвитку України. – К., 2013. Режим доступу: ndei.me.gov.ua/pdf/PRZ27_2013.pdf.
3. Журба М.О.«Зеленые» инновации или эко-инновации. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://earchive.tpu.ru/bitstream/11683/18809/1/conference_tpu-2014-C40-V2-074.pdf